

RIKKE HAVNER ALRØ

LYGTE MANDEN

KRABAT

LYGTE MANDEN

RIKKE HAVNER ALRØ

VÆTTEBOG
KRÆBAT

En vætte er et overnaturligt væsen, der ifølge nordisk mytologi og folketro lever i naturen, under jorden endda, og kan findes der, hvor mennesker bor. Det kan for eksempel være nisser, lygtemænd eller alfer.

Det gælder om at stå på god fod med vætterne.

Behandler man dem godt, er de gode og kan hjælpe en.

Behandler man dem dårligt ...

Lyset er ved at forsvinde i skumringen, da jeg cykler hjem fra skole. En klump danner sig i min hals. Solen går ikke ned før om mindst 20 minutter. Alligevel tramper jeg hårdt i pedalerne. Angsten melder sig altid nogle minutter før, dagslyset forsvinder helt.

Mor tager imod mig i døren. Det rødlige hår er smuttet ud af den høje hestehale og danner små krøller om hendes trætte ansigt.

"Skynd dig indenfor, min skat," sukker hun og omfavner mig kort. "Far og jeg kører om en halv time. Hvis det stadig er i orden med dig?" De grå øjne omslutter mig bekymret i et øjeblik.

"Ja, det er okay," svarer jeg.

Jeg kan sagtens passe Marius og Lena en hel weekend. Vi bliver indenfor med lyset tændt efter solnedgang. Jeg er bange for mørket udenfor. Ikke lyset inde i huset.

”Mille, vil du fortælle om mosen?” Lena kravler op på skødet af mig, da mor og far er taget afsted. Vi sidder i stuen alle tre.

Marius har gemt sig bag min gamle iPad. Mørket er tæt omkring huset nu, men rummet er fyldt med beroligende lys.

”Hvilken en af dem? Den om elverpigerne? Eller den om lygtemændene?” Jeg kan alle bedstemors historier udenad. Nu, hvor hun ikke er her mere, er det blevet min opgave at fortælle dem til Lena. Ligesom bedstemor fortalte dem til Marius og mig, da vi var små.

”Lygtemændene!” Lenas lille, ivrige ansigt får en særlig glød.

Jeg holder meget af begge mine søskende, men min lillesøster har en stor plads i mit hjerte. Det er, som om hun jager mørket væk med sit lysende smil og glade væsen.

”Lygtemændene bor i mosen ude bagved huset,” fortæller jeg. Jeg har sagt ordene mange gange før, men jeg gyser stadig ved tanken om de små troldevæsner og deres lokkende lygter i skumringen. ”De kan være både til hjælp og til fare for mennesker. Hvis du sidder fast i mosen, kan du betale dem med mønter. Så hjælper de dig fri og viser dig vejen ud. Har du ingen mønter, giver de dig til sumpen, og du vender aldrig tilbage.” Jeg laver en mørk stemme, og Lena griner.

”Hvad skete der med bedstemor?” spørger hun, og de blå øjne skinner af

morskab.

Ingen dystre historier kan fjerne hendes glade smil.

”Det skete, da bedstemor var en lille pige,” fortsætter jeg. ”Dengang gik hun hjem fra skole. Hun havde ingen cykel, og oldemor og oldefar havde ikke bil. Det var en særlig kold og mørk eftermiddag. Hun ville gerne hurtigt hjem, så hun skød genvej gennem mosen.”

”Det forstår jeg stadig ikke, at hun gjorde!” siger Marius. Han har lagt iPad’en på sofaen for at følge med, selvom han har hørt både mig og bedstemor fortælle historien mange gange før.

”Hun ville skynde sig hjem,” indvender Lena.

”Bedstemor skulle skynde sig hjem,

det er rigtigt." Jeg iagttager deres rundkindede ansigter. "Men da hun var på vej mod mosen, blev alting pludselig indhyllet i en tæt tåge. Hun kunne ikke se sine hænder og fødder, og hun sank hele tiden dybere ned i noget, der føltes som tungt mudder."

"Det var ikke mudder," hvisker Lena for sig selv.

"Nej, det var ikke mudder. Bedstemor var trådt ud i mosen, og det var den, hun gik i. Og pludselig sad hun fast i sumpen!" Jeg hiver i min ene ankel, som om den ikke er til at rykke fra gulvet. Min lillesøster udstøder et hikkende grin.

Det er utroligt, at mine søskende stadig er så opslugte efter alle de genfortællinger. De ved ikke, at fortællingen får de små hår til at rejse

sig på mine arme. Tanken om at gå rundt i mosen i mørket giver mig kuldegysninger. Nogle gange kan jeg ikke sove om natten, fordi jeg ved, at det grønne vand er lige derude bag vores hus.

”Og så huskede hun, at hun havde glemmt at lægge mønter til lygtemanden på stolpen uden for mosen,” fortsætter jeg. ”Oldemor havde ellers lært hende, at man altid skulle lægge mønter for at få ham til at hjælpe, hvis man fór vild eller sad fast i mosen. Så hvad skulle hun nu gøre?”

”Råbe om hjælp!” siger Lena og hopper i sofaen.

”Ja, bedstemor begyndte at råbe om hjælp.” Jeg gør tegn til, at de skal være med i forestillingen.

”Hjælp! Kom og hjælp mig!” råber

MYTEN OM LYGTEMANDEN

Lygtemanden hører til gammel dansk folketro. Han beskrives normalt som en lille mand med en lygte. Han hører til i moser og sumpede områder. I mange fortællinger lokker han mennesker væk fra vejene med sin lygte, så de går ud i mosen, hvor de sidder fast i hængedyndet og drukner.

Det siges, at lygtemanden vogter over en guldskat. Den skulle stamme fra de penge, lygtemanden har taget fra dem, han har lokket ud i mosen.

I nogle tilfælde kan lygtemanden hjælpe dem, der er gået vild i mosen. Man kan bede ham om at lyse for en, så man kan komme ud igen. Hvis

man vil være sikker på hans hjælp, skal man lægge et par mønter på en af de hegnspæle, der står i udkanten af mosen. Gør man det, er lygtemanden tvunget til at hjælpe.

Det fortælles, at lygtemænd er genfærd af ondsindede landmålere, som i sin tid har opmålt forkert med vilje. Andre mener, at de er faldne engle, som er landet i moserne, da de ramte jorden. Under alle omstændigheder skal man være forsigtig med dem.

Myten om lygtemanden stammer muligvis fra et naturligt fænomen. Der findes ofte naturgas i moser, og når den siver op, reagerer den på den omgivende luft, og små gasflammer antændes. De små lysglimt i mosens mørke kan have været grundlaget for historierne om lygtemanden.

RIKKE HAVNER ALRØ

Rikke Havner Alrø er fantasyforfatter. Hun har skrevet de to første bøger i fantasyserien De Underjordiske, som er fantasy for voksne.

Derudover skriver hun noveller og korte historier målrettet børn og unge. Hun har altid været interesseret i dansk folketro, som er et gennemgående tema i hendes forfatterskab.

Hun bor i Odense med sin mand og søn.

KRABATS ANDRE VÆTTEBØGER

